

Vergaderjaar 2021–2022

29 665

Evaluatie Schipholbeleid

Nr. 429

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juni 2022

De luchthaven Schiphol heeft sinds de start van de meivakantie te kampen met lange wachtrijen en vluchtannuleringen vanwege grote drukte. De grote drukte zal naar verwachting de gehele zomerperiode blijven aanhouden. Dat is een uitermate vervelende situatie voor passagiers en andere gebruikers van de luchthaven en het is begrijpelijk dat dit zal leiden tot veel ergernis. Er is intensief contact tussen Schiphol en de luchtvaartmaatschappijen, maar ook tussen het ministerie en Schiphol om de ontwikkelingen nauwgezet te volgen. Om de zomerperiode beheersbaar te laten verlopen heeft Schiphol diverse maatregelen langs vier actielijnen uit het Actieplan Zomer 2022 in gang gezet. Hierover heb ik u eerder geïnformeerd (zie Kamerstuk 29 665, nr. 427).

Schiphol is op grond van de Wet luchtvaart verplicht tot exploitatie van de luchthaven en treft de voorzieningen die nodig zijn voor een goede afwikkeling van het luchthavenluchtverkeer en het daarmee samenhangende personen- en goederenvervoer op de luchthaven. Om de voortgang van de door Schiphol genomen beheersmaatregelen te kunnen monitoren, heb ik de luchthaven verzocht om mij wekelijkse te informeren. Bij de monitoring is eveneens de Minister van Financiën betrokken, welke namens de Staat de rol van aandeelhouder van Schiphol vervult.

De eerste twee wekelijkse rapportages (week 22–23 en week 23–24) zijn inmiddels door Schiphol met mij gedeeld. Ze bieden een overzicht van de maatregelen die Schiphol neemt langs de vier actielijnen alsmede feiten en cijfers ten aanzien van het verkeersbeeld. De rapportages bevatten informatie die door Schiphol als bedrijfsvertrouwelijk is aangemerkt en kunnen daarom niet integraal aan de Kamer worden verzonden. Ik heb uw Kamer toegezegd om u over de stand van zaken en de voortgang die Schiphol maakt met de zomeraanpak te informeren. In deze brief zal ik uw Kamer informeren over de belangrijkste uitkomsten van de rapportages tot nu toe. De komende zomermaanden zal ik u nog enkele malen

schriftelijk informeren over relevante nieuwe informatie en/of grote updates.

Ik heb uw Kamer ook eerder geïnformeerd (zie eveneens Kamerstuk 29 665, nr. 427) over mijn inzet om de arbeidsomstandigheden voor het grondafhandelingspersoneel te verbeteren. In deze brief zal ik hier eveneens een eerste update over geven.

Terugblik en verkeersbeeld Schiphol afgelopen weken

Aantallen vluchten en passagiers

Het aantal vluchten en passagiers en de bijbehorende druk op de luchthavenoperatie neemt langzaam toe naarmate de zomervakantie dichterbij komt. In week 22 had Schiphol dagelijks tussen de 1.034–1.263 vluchten te verwerken en dagelijks tussen de ca. 131.000–174.000 inkomende, uitgaande en transferpassagiers. In week 23 had Schiphol dagelijks tussen de 1.143–1.301 vluchten te verwerken en dagelijks tussen de ca. 156.000–180.000 inkomende, uitgaande en transferpassagiers.

On-time performance voor inkomende en uitgaande vluchten

Het aantal vluchten dat op tijd vertrok, oftewel de *on-time performance*, voor inkomende vluchten lag tussen de 18–73% in week 22 en tussen de 64–73% in week 23. De *on-time performance* voor uitgaande vluchten lag tussen de 17–52% in week 22 en tussen de 37–51% in week 23. Deze cijfers laten zien dat de *on-time performance* beter was in week 23. De lage uitschieters in week 22 (zaterdag 4 juni) worden door Schiphol verklaard door de weersomstandigheden in het Pinksterweekend in combinatie met groot baanonderhoud op en rond de Aalsmeerbaan dat van april tot en met medio juli wordt uitgevoerd.

Maximale wachttijden

De maximale wachttijd bij de vier verschillende vertrekfilters lag tussen de 22–66 minuten in week 22 en tussen de 25–64 minuten in week 23, waarbij de wachttijden enkel gemeten zijn binnen de *banklining*, oftewel bij de securityfilters zelf. Dit is geen indicatie van de totale wachttijd, bijvoorbeeld wanneer passagiers buiten staan. Schiphol werkt aan het in kaart brengen van de totale wachttijden. Ik verwacht uw Kamer hier de volgende keer over te kunnen informeren.

Vooruitblik en voortgang maatregelen Schiphol langs de vier actielijnen

Hieronder worden per actielijn de meest relevante voortgang en ontwikkelingen vermeld.

1. Aantrekken personeel

Banenmarkt en start ZZP'ers

Op zaterdag 11 juni 2022 is er een banenmarkt op Schiphol georganiseerd. De banenmarkt was bestemd voor iedereen die kan en wil werken op Schiphol, waaronder werkenden, werkzoekenden, scholieren, schoolverlaters, studenten, oud-studenten alsmede mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In totaal hadden zich ongeveer 1.500 kandidaten aangemeld, waarvan er ruim 900 aanwezig waren. De eerstetientallen contracten zijn al getekend. Ook is op 7 juni de eerste lichte ZZP'ers gestart met de securityopleiding.

Start pilots voor «vroegkomers», handbagage en short connections

In week 22 is Schiphol gestart met een pilot waarbij passagiers die meer dan vier uur voor vertrektijd op de luchthaven aanwezig waren gevraagd is te wachten met het passeren van de securitycontrole. Hierdoor wordt voorkomen dat passagiers «de plek bezet houden» van passagiers die eerder moeten vertrekken. Deze zogenaamde «vroeg» passagiers is een consumptie aangeboden. Deze pilot lijkt een positief effect te hebben op de securityoperatie.

Daarnaast wordt passagiers gevraagd zo min mogelijk handbagage mee te nemen of deze in te checken. Dit zorgt voor een snellere doorstroom bij security. Tot slot is er een extra doorgang gecreëerd voor passagiers die mogelijk hun vlucht gaan missen. De eerste resultaten van de pilots zijn positief en worden verder geëvalueerd.

Proef actuele wachttijd

Afgelopen vrijdag is Schiphol gestart met een proef om passagiers die buiten het vaste wachtgebied staan via schermen te informeren over de actuele wachttijd. De schermen staan op dit moment in Vertrekhal 1 en binnenkort ook op andere plekken in de terminal. Voor passagiers die in het daartoe bestemde wachtgebied staan is het al langer mogelijk om een actuele wachttijd te tonen.

Operationele updates

Op vrijdag 10 juni 2022 is Schiphol gestart met dagelijkse operationele updates over de gang van zaken op de luchthaven, met de pers als primaire doelgroep. De updates verschijnen iedere dag op <https://nieuws.schiphol.nl>. De basis is het aantal vertrekkende, aankomende en transferpassagiers voor die dag, het aantal vluchten en bijzonderheden met betrekking tot het Actieplan Zomer 2022 van Schiphol. Ook andere bijzonderheden worden vermeld.

2. Aantrekkelijk werken op Schiphol

Sociaal akkoord Schiphol, FNV en CNV

Op 1 juni 2022 hebben Schiphol en vakbonden FNV en CNV een sociaal akkoord bereikt over betere arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden op Schiphol. Over de afgelopen meivakantie en de aanstaande zomervakantie krijgen medewerkers in de beveiliging, schoonmaak, afhandeling en het besloten busvervoer € 5,25 bruto per uur extra. Hierbij komt vanaf 1 september 2022 een zogenaamde «Schiphol arbeidsmarkttoeslag» van € 1,40 bruto per uur. Deze extra toeslag loopt tot 1 september 2023. Ook zijn afspraken gemaakt over onder meer verbeterde secundaire arbeidsvoorwaarden.

3. Maakbaarheid operatie

Verplichte beperking aantal passagiers

Schiphol heeft in een bijeenkomst met de luchtvaartmaatschappijen, waarbij het Ministerie van IenW toehoorder is, aangegeven dat de kans zeer aanzienlijk is dat Schiphol gedurende de maanden juli en augustus luchtvaartmaatschappijen gefaseerd zal moeten verplichten om het aantal vertrekkende passagiers en/of op Schiphol overstappende passagiers

terug te brengen omdat de benodigde (security)capaciteit (nog) niet geleverd kan worden. De luchthaven is hierover in gesprek met de (vertegenwoordigers van) luchtvaartmaatschappijen en de Nederlandse slotcoördinator (ACNL), zodra hierover meer bekend is wordt u hierover geïnformeerd.

Spreiding van vluchten

In de motie van het lid Koerhuis c.s. (Kamerstuk 31 936, nr. 941) van 9 juni 2022, is verzocht om de Kamer te informeren over de vakantievluchten die Groningen Airport Eelde en Maastricht Aachen Airport van Schiphol hebben overgenomen. De regionale luchthavens, waaronder Groningen en Maastricht, hebben inderdaad capaciteit beschikbaar om vluchten over te nemen van Schiphol. De beschikbare capaciteit op Groningen Airport Eelde is maximaal 20 vluchten per dag, 2–4 vluchten per dag op Maastricht Aachen Airport en op sommige dagen 2–4 vluchten per dag op Rotterdam The Hague Airport. Vanaf week 31 heeft ook Eindhoven Airport beperkt capaciteit beschikbaar voor uitplaatsingen. Vanwege operationele en financiële beperkingen is er volgens Schiphol echter beperkte interesse van luchtvaartmaatschappijen om vluchten uit te plaatsen naar regionale luchthavens. Het is aan luchtvaartmaatschappijen om deze keuze te maken, Schiphol en de rijksoverheid hebben geen instrumenten om uitplaatsing te verplichten. Het verplaatsen van vluchten naar andere momenten op de dag op Schiphol heeft volgens Schiphol geen oplossend vermogen omdat het om dezelfde *pool* aan inzetbaar personeel gaat.

Verbetering arbeidsomstandigheden grondpersoneel

In het Commissiedebat luchtvaart van 1 juni 2022 is met uw Kamer gesproken over het stellen van regels voor de grondaafhandeling en de mogelijkheid tot het beperken van het aantal afhandelaren. Ik refereer hierbij ook aan de motie (Kamerstuk 31 936, nr. 951) van de leden Alkaya (SP) en Van der Molen (CDA). Ik wil bijdragen aan oplossingen waar het kan, waarbij het goed is te benadrukken dat het stellen van regels geen oplossing is voor de huidige acute zomerproblematiek. Ik kan, in overleg met partijen, regels opstellen en daarmee toezien op oneerlijke en oneigenlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden.

Alle betrokken partijen hebben aangegeven nu te willen focussen op het oplossen van de huidige, acute problemen van nu en voor de aankomende zomervakantie. In september komen alle partijen, waaronder Schiphol, FNV, grondaafhandelingsdiensten en luchtvaartmaatschappijen, weer bijeen om verdere concrete stappen te bepalen voor de nabije toekomst. In september wordt ook besproken of en hoe we verder willen met het beperken van het aantal afhandelaren. Daar zitten evenwel een aantal haken en ogen aan zoals de verplichte Europese aanbestedingstrajecten die op reguliere basis zullen moeten worden herhaald. Met deze verplichte herhaling blijft concurrentie tussen afhandelaren bestaan en kan er repetitieve onzekerheid bij de afhandelingsbedrijven en hun werknemers ontstaan over onder meer de uitkomst van de aanbesteding. Het is en blijft daarom de vraag of dit middel daadwerkelijk tot de gewenste verbeteringen leidt.

Echter, indien de gezamenlijke conclusie is dat het goed is het traject van beperken van het aantal afhandelaren in gang te zetten, dan zie ik dat als het formele verzoek waar in het debat van 1 juni 2022 en met de motie van de leden Alkaya en Van der Molen Alkaya en Van der Molen aan is gerefereerd.

Ik ga ervan uit dat ik uw Kamer op deze wijze voldoende heb geïnformeerd over de voortgang die Schiphol de afgelopen twee weken heeft gemaakt met de zomeraanpak en de maatregelen die de komende tijd genomen zullen worden. U zult de komende maanden nog enkele malen worden geïnformeerd over de stand van zaken. Zoals ik u eerder heb aangegeven gedurende het tweeminutendebat op 9 juni 2022 (Handelingen II 2021/22, nr. 20, Tweeminutendebat luchtvaart) verwacht ik eveneens dat Schiphol, als de hoogtijweken voorbij zijn, een evaluatie doet naar hoe deze situatie zich heeft kunnen voordoen en of er voldoende maatregelen zijn genomen om op termijn een vergelijkbare situatie te voorkomen.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers